

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Sekondarji 2019

ID-DISA' SENA L-ISTUDJI SOĊJALI (ĠENERALI) L-ISKEMA TAL-MARKI

Taqsima A

1. il-Ġ- i Magħquda	2. valuri	3. Jobsplus	4. l-Imnarja	5. il-paċi
6. il-kultura	7. fir-riżors uman	8. Università tat-Terza Età	9. EkoSkola	10. il-lingwa

(2 marki x 10 = 20 marka)

Taqsima B

1. c	2. b	3. b	4. a	5. c
6. a	7. b	8. c	9. a	10. a

(2 marki x 10 = 20 marka)

Taqsima C

Mistoqsija	Marki	Tweġibiet
		<i>Dawn it-tweġibiet huma biss indikattivi. Kull opinjoni oħra relevanti u valida għandha tkun accettata.</i>
1.	3	L- edukazzjoni tul il-ħajja hu tagħlim volontarju li jibqà għaddej tul il-ħajja kollha fejn l-għan tiegħu hu li persuna tkompli titgħallem għal raġunijiet personali jew professjonali. Għalhekk l-edukazzjoni tul il-ħajja żżid l-inklużjoni soċjali, ċ-ċittadinanza attiva u l-iżvilupp personali kif ukoll iżżid il-kompettività u l-impjegabilità.
2.	3	L-edukazzjoni titqies bħala dritt fundamentali tal-bniedem għax din mhix privileġġ li jingħata lil xi grupp wieħed fis-soċjetà. Kull tifel u tifla huwa intitolat għal edukazzjoni obligatorja u hija bżonjuża għaliex permezz tal-edukazzjoni, it-tfal ikunu qed jinvestu fil-futur kif ukoll ikunu jistgħu jeżerċitaw drittijiet oħrajn.
3.	2, 2, 2	<i>L-istudenti jistgħu jsemmu tliet eżempji minn:</i> <ul style="list-style-type: none"> • nitgħallem affarijiet akkademiċi • tagħtini bażi għad-dinja tax-xogħol • nissoċjalizza ma' persuni oħra tal-età tiegħi • nitgħallem manjieri, valuri u dixxiplina
4.	1, 3	Iva, għaliex iżżommha infurmata u aġġornata ma' kull tip ta' żvilupp li jkun qed iseħħ kif ukoll jgħinha titgħallem hilet godda u jkollha ċans għal iktar opportunitajiet.

5.	2, 2, 2	<i>L-istudenti jistgħu jsemmu tliet eżempji minn:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Inservice training • Online courses • Evening courses • On the job training/Professional Development
6.	5	F’kull post tax-xogħol importanti li jkun hemm nies imharrġa u li kapaċi jagħmlu xogħolhom sew. Permezz tal-edukazzjoni tul il-ħajja, il-ħaddiema jitgħallmu dwar l-aħħar żviluppi fil-qasam tax-xogħol tagħhom u b’hekk jissahħaħ ir-rizors uman.
7.	2, 2	<i>L-istudenti jistgħu jsemmu żewġ eżempji minn:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Erasmus+ • Young Reporters for the Environment • Global Education Week
8.	2, 2	<i>L-istudenti jistgħu jsemmu żewġ eżempji minn:</i> <ul style="list-style-type: none"> • dawk li m’għandhomx kwalifiċi fix-xogħol li jixtiequ jagħmlu • min għandu ’l fuq minn 55 sena • min hu illitterat • persuni b’diżabilità
TOTAL	35	

Taqsim D

Fil-paragrafu, l-istudenti għandhom juru li jafu s-suġġett, jagħtu definizzjonijiet ċari u joħorġu b’ideat rilevanti. Il-25 marka jitqassmu kif ġej:

20-25 – Tajjeb hafna

15-19 – Tajjeb

12-14 – Mhux ħażin

0 - 11 – Mhux tajjeb

Mistoqsija	Marka	Twegibiet <i>Kull tweġiba oħra relevanti għandha tiġi aċċettata.</i>
1.	25	L-istudenti mistennija li jsemmu dawn il-punti: <ul style="list-style-type: none"> • Normi huma regoli mhux miktuba iżda li huma meqjusa ovvjji mill-membri ta’ komunità u jirregolaw l-imġiba eż: li jintlibes l-iswed għall-funeral jew li raġel ma jilbisx dublett. Valuri huma prinċipji tajbin li l-individwu, il-komunità jew is-soċjetà żżomm bħala regoli u gwida għall-imġiba personali u soċjali. Xi eżempji ta’ valuri soċjali huma l-paċi, l-ġenerożità u s-solidarjetà. • Kemm in-normi kif ukoll il-valuri jinbidlu għax il-ħajja u n-nies jinbidlu. Dan iseħħ permezz tal-midja, l-edukazzjoni, is-safar, bdil fit-tmexxija ta’ pajjiż, bidla fil-mod kif inħarsu lejn ir-religjon, influwenza minn pajjiżi oħra u avvanzi oħra f’ din l-era diġitali.

2.	25	<p>L-istudenti huma mistennija li jsemmu u jispjegaw xi punti minn dawn li ġejjin:</p> <p>L-iżvilupp tar-riżorsi umani f'Malta seħħ permezz ta' diversi fatturi li jaħdmu id f'id, fosthom :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ix-xogħol – matul dawn l-aħħar 50 sena l-Maltin aktar qegħdin jitharrġu f'xogħlijiet ta' servizzi u teknoloġija u b'hekk qed ikun hemm ċaqliq mill-ewwel u t-tieni settur tax-xogħol għal aktar xogħlijiet fis-settur terzjarju u kwaternarju. • Taħriġ – jeżistu bosta korsijiet li jgħinu lill-ħaddiem ikompli jżviluppa r-riżorsi tiegħu. Bħala aġenzija, il-Jobsplus tara li 'training' ikun disponibbli għal kulħadd. • Lifelong learning – hemm enfasi kbira biex kull ħaddiem jibqa' jitgħallem kontinwament biex iżomm ruħu aġġornat maż-żminijiet. • Aktar nisa fil-qasam tax-xogħol – permezz ta' proġetti nazzjonali hemm imbuttatura kbira biex aktar nisa joħorġu jaħdmu barra mid-dar u jsiru parti mir-riżors uman fuq il-post tax-xogħol.
3.	25	<p>L-istudenti mistennija jagħzlu żewġ proġetti li jseħħu fl-iskejjel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • EkoSkola – L-EkoSkola hi proġett tan-Nature Trust u l-għan tagħha hu li tgħin lill-istudenti jitgħallmu jiehdu hsieb l-ambjent. Bħala EkoSkola, it-tagħlim jibda fl-ambjent tal-iskola u dak li jitgħallmu l-istudenti jkompluh barra mill-iskola biex b'hekk jagħmlu differenza fl-ambjent lokali u finalment dak globali. Xi eżempji ta' aġir li l-grupp EkoSkola jippromwovi huma li tinkoraġġixxi lill-istudenti biex ma jahlux dawl, biex jirriċlaw l-iskart u biex fejn hu possibli, jerġghu jużaw l-affarijiet minflok jarmuhom. • Young Reporters for the Environment – F'dan il-programm, l-istudenti jieħdu r-rwol ta' ġurnalisti u investigaturi fuq ċertu problemi ambjentali li jaraw madwarhom. Jippruvaw isibu wkoll soluzzjonijiet u joffru inċentivi biex jitnaqqas il-'carbon footprint' filwaqt li jintużaw ir-riżorsi naturali b'mod għaqli. • Global Action Schools – F'gimġha partikolari waqt is-sena skolastika, l-istudenti jkunu esposti għal informazzjoni differenti dwar problemi soċjali globali, b'enfasi partikolari fuq il-faqar fid-dinja u l-eskluzjoni soċjali. Minbarra li jitgħallmu dwar dawn is-sitwazzjonijiet, l-istudenti jingħataw l-opportunità li jagħmlu differenza fil-ħajja ta' ħaddieħor, eżempju jixtru prodotti 'fair trade'.
TOTAL	25	

Total shih: 100 marka